

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ સ્થિત ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૯૬૫/૨૦૦૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ડૉ. ન્યાયમૂર્તિ એ.પી. ઠાકર

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાવારપત્રોના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે?	ના
૨.	રિપોર્ટ્સને સંદર્ભિત કરવાં કે નહિ?	હા
૩.	શું લોર્ડશીપ ચુકાદાની સુવાચ્ય નકલ જોવાં ઇચ્છે છે?	ના
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન કે તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમ સબબ કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના

=====

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ

હરીશકુમાર મંગારામજી ગુલરાજાણી

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા વતી શ્રી ધર્મેશ દેવનાની, એ.પી.પી.
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ વતી શ્રી એવ.વી. નાયર (૫૬૦૨)

=====

કોરમ: માનનીય ડૉ. ન્યાયમૂર્તિ એ.પી. ઠાકર

તારીખ ૦૬/૦૮/૨૦૧૯

મૌખિક ચુકાદો

૧. અપીલકર્તા - રાજ્ય દ્વારા ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૭૮ (૧)(૩) હેઠળ પ્રિસાઇડિંગ ઓફિસર, ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ, વલસાડ (આ પછી "ટ્રાયલ કોર્ટ" તરીકે ઉલ્લેખિત) દ્વારા સ્પેશ્યલ (બ્રષ્ટાચાર) કેસ નં. ૫૧/૨૦૦૨ માં પસાર કરવામાં આવેલ ચુકાદા અને હુકમ તારીખ ૩૦.૦૬.૨૦૦૫ સામે વર્તમાન અપીલ રજૂ કરવામાં આવી છે, જે દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ આરોપી - હાલના સામાવાળાને બ્રષ્ટાચાર નાબૂદી અધિનિયમ (આ પછી "અધિનિયમ" તરીકે ઉલ્લેખિત) ની કલમ ૭ અને ૧૩(૧)(ડી) તથા ૧૩(૨) હેઠળના ગુનાઓ માટે તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂકેલ છે.

૨. ફરિયાદ પક્ષના કેસની ટૂંકી હકીકતો એ છે કે ફરિયાદી રાજેશકુમાર ભીમભારતી ગોસ્વામીએ તારીખ ૩૧.૧૨.૧૯૯૮ ના રોજ એસીબી સમક્ષ એવા આક્ષેપ સાથે ફરિયાદ નોંધાવી હતી કે તેઓ અતુલ ખાતે પોતાના પરિવાર સાથે રહેતા હતા અને અગરબત્તીનો નાનો વેપાર કરતા હતા તથા અતુલ સ્થિત અતીક પ્રાઇવેટ લિમિટેડ કંપનીમાં હેલ્પર તરીકે કામ કરતા હતા અને તેમણે સ્વેચ્છિક નિવૃત્તિ લીધી હતી. એવો આક્ષેપ છે કે તેમને તેમનું પેન્શન મળતું ન હતું અને

તેથી, તેઓ વાપી ખાતેની પ્રોવિડન્ટ ફંડની કચેરીએ ગયા હતા અને તે સમયે ફરિયાદીએ આરોપીનો સંપર્ક કર્યો હતો અને આરોપીએ ફરિયાદીને જણાવ્યું હતું કે જો તેઓ રૂ. ૧૦૦૦/- આપે, તો તેઓ પ્રોવિડન્ટ ફંડનું કામ વહેલું કરાવી આપશે. એવો આક્ષેપ છે કે તે સમયે ફરિયાદીએ સ્થળ પર જ રૂ. ૩૦૦/- આપ્યા હતા અને બાકીની રૂ. ૭૦૦/- ની રકમ આરોપીને તારીખ ૩૦.૧૨.૧૯૯૮ ના રોજ સાંજે ૪.૦૦ થી ૭.૦૦ વાગ્યા દરમિયાન આપવાની હતી અને તે સમયે આરોપીએ ખાતરી આપી હતી કે તેઓ તેમને મળવાપાત્ર ચેકની વિગતો આપશે. ફરિયાદી રૂ. ૭૦૦/- ની રકમ આપવા ઈચ્છતા ન હોવાથી, તેમણે એસીબી સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી, જેના આધારે સફળતાપૂર્વક છાપો મારવામાં આવ્યો હતો અને આરોપીની અટકાયત કરવામાં આવી હતી.

૨.૧ તપાસ પૂર્ણ થતાં, ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ ચાર્જશીટ રજૂ કરવામાં આવી હતી.

૨.૨ ચાર્જશીટ રજૂ થતાં, સંબંધિત સમયે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપી સામે આક્ષેપનામું (ચાર્જ) ફરમાવવામાં આવ્યું હતું અને આરોપીએ ગુનો સ્વીકારવાનો ઇનકાર કરી કેસ ચલાવવાની માંગણી કરી હતી. તેથી, ફરિયાદ પક્ષે પુરાવા રજૂ કર્યા હતા જેમાં પંચ સાક્ષી ધનજીભાઈ સોમાભાઈ, પી.ડબલ્યુ. ૧ ગુરત script આંક ૨૦ પર; મહાવીરસિંહ પ્રવીણસિંહ રાઓલ, પી.ડબલ્યુ. ૨ આંક ૨૧ પર; અંબાપ્રતાપસિંહ ચંદ્રવિજયસિંહ જાડેજા, પી.ડબલ્યુ. ૩ આંક ૩૫ પર અને

રણજીતસિંહ દેશાભાઈ વાળા, પી.ડબલ્યુ. ૪ આંક ૪૮ પર તથા સોળ દસ્તાવેજ પુરાવાઓ રજૂ કર્યા હતા.

૨.૩ ફરિયાદ પક્ષના પુરાવા પૂર્ણ થયા બાદ, ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળનું સબબ નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું જેમાં આરોપીએ આવો કોઈ ગુનો કર્યાનો ઇનકાર કર્યો હતો. તેમણે પોતાના વધારાના લેખિત નિવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે છાપાના સમયે કોઈ કામ બાકી ન હતું અને તેમણે ફરિયાદીની ફાઈલ પેમેન્ટ સ્કોલ માટે તારીખ ૧૬.૧૨.૧૯૯૮ ના રોજ જ વહેલી તકે સ્કોલ વિભાગમાં મોકલી આપી હતી અને તેમણે કોઈ રકમની માંગણી કરી ન હતી, પરંતુ ફરિયાદીએ બળજબરીથી રકમ તેમના ખિસ્સામાં મૂકી દીધી હતી અને જણાવ્યું હતું કે તેઓ નિર્દોષ છે. તેમણે સોગંદ પર પોતાની તપાસ કરાવી ન હતી કે કોઈ બચાવ પક્ષના સાક્ષીની તપાસ કરી ન હતી.

૨.૪ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓ ધ્યાને લીધા અને વિચારણા કર્યા બાદ તથા બંને પક્ષોને સાંભળ્યા બાદ, ટ્રાયલ કોર્ટે આખરે આરોપી – સામાવાળાને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા.

૩. નિર્દોષ છોડી મૂકવાના ક્ષતિગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમથી નારાજ અને અસંતોષ પામીને, રાજ્ય દ્વારા વર્તમાન અપીલ રજૂ કરવામાં આવી છે.

૪. અપીલકર્તા – રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન અતિરિક્ત સરકારી વકીલ શ્રી ધર્મેશ દેવનાની અને સામાવાળા – આરોપી તરફથી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એ. વી.

નાયરને વિગતવાર સાંભળવામાં આવ્યા. ટ્રાયલ કોર્ટના ક્ષતિગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ તથા રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીનું અવલોકન કર્યું.

પ. અપીલકર્તા - રાજ્યના વિદ્વાન અતિરિક્ત સરકારી વકીલ શ્રી ધર્મેશ દેવનાનીએ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનો ઉલ્લેખ કરતા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી કે આ કેસમાં મૂળ ફરિયાદીએ ગામ છોડી દીધું હતું અને તેમનો પત્તો મળતો ન હતો અને તેથી, ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તેમનો પુરાવો રજૂ કરી શકાયો ન હતો. તેમણે રજૂઆત કરી કે પંચ સાક્ષી ધનજીભાઈ સોમાભાઈએ આંક ૨૦ પર પોતાનો પુરાવો આપ્યો છે જેમાં તેમણે આરોપી દ્વારા રૂ. ૭૦૦/- ની લાંચની રકમની માંગણી અને સ્વીકાર તેમજ આરોપીના ખિસ્સામાંથી રૂ. ૭૦૦/- ની વસૂલાત અંગે ફરિયાદ પક્ષના કેસને સંપૂર્ણ સમર્થન આપ્યું છે. પોલીસ સાક્ષીનો ઉલ્લેખ કરતા તેમણે જણાવ્યું કે પોલીસ કર્મચારીઓ તેમજ બંને તપાસ અધિકારીઓએ ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમગ્ર રીતે સંપૂર્ણ સમર્થન આપ્યું છે. તેમના જણાવ્યા મુજબ, ટ્રાયલ કોર્ટે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાનું યોગ્ય મૂલ્યાંકન કર્યું નથી અને આરોપી સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂકીને ભૂલ કરી છે. તેમના જણાવ્યા મુજબ, ફરિયાદીના પુરાવાની ગેરહાજરીમાં પણ રેકૉર્ડ પરનો પુરાવો ચોક્કસપણે માંગણી, સ્વીકાર અને વસૂલાત સ્થાપિત કરે છે અને તેથી, ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીને કથિત ગુના માટે દોષિત ઠેરવવા જોઈતા હતા અને તેમની પર પર્યાપ્ત સજા ફટકારવી જોઈતી હતી.

૬.૧ તેમની રજૂઆતો માટે, તેમણે ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૬૬૯/૨૦૦૯ માં શ્રીમતી નીરજ દત્તા વિરુદ્ધ રાજ્ય (દિલ્હી એનસીટી સરકાર) ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા તારીખ ૨૮.૦૨.૨૦૧૯ ના રોજ આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે અને અપીલ મંજૂર કરવા તથા ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને હુકમને રદબાતલ કરવા પ્રાર્થના કરી છે.

૭. તેનાથી વિપરીત, સામાવાળા – આરોપીના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એ. વી. નાયરએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી કે માંગણી અંગેના પ્રત્યક્ષ પુરાવાના અભાવે, માત્ર ખિસ્સામાંથી રકમની વસૂલાતના આધારે આરોપી સામે કોઈ અનુમાન કરી શકાય નહીં. રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનો ઉલ્લેખ કરતા તેમણે રજૂઆત કરી કે આરોપી દ્વારા માંગણી અને સ્વીકારના મુખ્ય ઘટકો સાબિત કરવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ સબળ, વિશ્વસનીય પુરાવો નથી. તેમણે રજૂઆત કરી કે પોલીસ સાક્ષીઓના પુરાવા સાંભળેલી વાતો (હિયર સે) પ્રકારના પુરાવા છે અને તેથી, તેમના પુરાવા આરોપીની તકસીરવારી માટે આધાર બની શકે નહીં. ટ્રાયલ કોર્ટના ક્ષતિગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમનો ઉલ્લેખ કરતા તેમણે રજૂઆત કરી કે ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં કાયદા અને હકીકતોની કોઈ ભૂલ કરી નથી. તેમણે રજૂઆત કરી કે વિદ્વાન અતિરિક્ત સરકારી વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ ચુકાદો વર્તમાન કેસની હકીકતોને લાગુ પડતો નથી કારણ કે રેકૉર્ડ પરનો પુરાવો આરોપીએ લાંચની રકમની માંગણી કરી હતી અને તે સ્વીકારી હતી તેવી હકીકતો સૂચવતો કે સાબિત કરતો

નથી. તેમના જણાવ્યા મુજબ, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા નિર્દોષ છૂટકારાના ક્ષતિગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમમાં હસ્તક્ષેપ કરવાની કોઈ જરૂર નથી કારણ કે ટ્રાયલ કોર્ટે લીધેલો વલણ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે શક્ય છે. તેમણે અપીલ ફગાવી દેવા પ્રાર્થના કરી છે.

૮. ચુકાદાઓની શ્રંખલા દ્વારા એ સુસ્થાપિત થયેલું છે કે અપીલ અદાલત પાસે જે પુરાવાના આધારે નિર્દોષ છૂટકારાનો હુકમ આધારિત છે તેનું પુનરાવલોકન, પુનઃમૂલ્યાંકન અને પુનર્વિચાર કરવાની પૂર્ણ સત્તા છે. જો કે, અપીલ અદાલતે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે નિર્દોષ છૂટકારાના કિસ્સામાં આરોપીની તરફેણમાં બેવડું અનુમાન રહેલું છે. પ્રથમ, ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ નિર્દોષતાનું અનુમાન તેને ઉપલબ્ધ છે કે જ્યાં સુધી સક્ષમ અદાલત દ્વારા ગુનો સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી દરેક વ્યક્તિને નિર્દોષ માનવામાં આવશે. બીજું, આરોપીએ પોતાનો નિર્દોષ છૂટકારો મેળવ્યો હોવાથી, તેની નિર્દોષતાનું અનુમાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વધુ પુષ્ટ, પુનઃપુષ્ટ અને મજબૂત બને છે.

૯. વધુમાં, જો રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વ્યાજબી નિષ્કર્ષ શક્ય હોય, તો અપીલ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષ છૂટકારાના નિષ્કર્ષમાં ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં. વધુમાં, નિર્દોષ છૂટકારાના હુકમ સામેની અપીલમાં સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે, અપીલ અદાલત સામાન્ય રીતે નિર્દોષ છૂટકારાના હુકમમાં ત્યાં સુધી હસ્તક્ષેપ કરશે નહીં જ્યાં સુધી નીચલી અદાલતનો અભિગમ કોઈ સ્પષ્ટ ગેરકાયદેસરતાથી દૂષિત ન હોય અને જે નિષ્કર્ષ પર

પહોંચ્યા છે તે કોઈ વ્યાજબી વ્યક્તિ દ્વારા પહોંચી શકાય તેમ ન હોય અને તેથી, તેવા નિર્ણયને વિપરીત (પરવર્સ) ગણવામાં આવે. માત્ર બે ડ્રજિકોણ શક્ય હોવાના કારણે, અપીલ અદાલત એવો ડ્રજિકોણ અપનાવશે નહીં જે નીચલી અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ઉલટાવી દે. જો કે, અપીલ અદાલત પાસે પુરાવાનું પુનરાવલોકન કરવાની સત્તા છે જો તેનો એવો અભિપ્રાય હોય કે નીચલી અદાલત દ્વારા પહોંચવામાં આવેલો નિષ્કર્ષ વિપરીત છે અને અદાલતે કાયદાની સ્પષ્ટ ભૂલ કરી છે અને રેકૉર્ડ પરના મહત્વના પુરાવાની ઉપેક્ષા કરી છે. આવી પરિસ્થિતિઓમાં, અપીલ અદાલત પર એ ફરજ લાદવામાં આવે છે કે તે રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીના આધારે ન્યાયી નિર્ણય પર પહોંચવા માટે પુરાવાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરે જેથી શોધી શકાય કે કોઈ આરોપી તેની સામે મૂકવામાં આવેલા ગુનાના કમિશન સાથે જોડાયેલો છે કે નહીં.

૧૦. ચુકાદાઓની શ્રંખલા દ્વારા એ સુસ્થાપિત થયેલું છે કે ભ્રષ્ટાચાર નાબૂદી અધિનિયમના કેસોમાં ત્રણ આવશ્યક ઘટકો જેમ કે (i) માંગણી, (ii) સ્વીકાર અને (iii) વસૂલાત ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવા જરૂરી છે. જો તેમાંના કોઈપણ એક, મહત્વનો ભાગ હોવાથી, સાબિત ન થાય તો ગુનો બન્યો તેમ કહી શકાય નહીં અને તેથી, તેમાંથી કોઈપણ એકની ગેરહાજરીમાં તકસીરવારી કરી શકાય નહીં. આ કેસમાં, જે પ્રશ્ન નક્કી કરવાનો રહે છે તે એ છે કે શું રકમ ટેબલ પર પડી હતી અને તે ટેબલની ઉપરથી વસૂલ કરવામાં આવી છે

તે હકીકત પરથી ફરિયાદ પક્ષે સ્વીકાર તેમજ વસૂલાત યોગ્ય રીતે સાબિત થઈ છે તેમ સફળતાપૂર્વક સ્થાપિત કર્યું છે કે કેમ.

૧૧. શ્રીમતી નીરજ દત્તા (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, ટ્રાયલ પહેલાં ફરિયાદીનું અસાન થયું હતું અને ફરિયાદ પક્ષના કેસના સમર્થનમાં શેડો સાક્ષીની તપાસ કરવામાં આવી હતી અને શેડો સાક્ષીના પુરાવા અને આરોપી પાસેથી નાણાંની વસૂલાતના આધારે, ટ્રાયલ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે ગેરકાયદેસર પારિતોષિકની માંગણી અને સ્વીકાર ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે અને અપીલકર્તા-આરોપીને દોષિત ઠેરવ્યા હતા. તે હુકમ સામે, આરોપીએ વડી અદાલત સમક્ષ ક્રિમિનલ અપીલ રજૂ કરી હતી, જેના દ્વારા વડી અદાલતે તકસીરવારી અને સજાને બહાલી આપી હતી. વડી અદાલતના હુકમ સામે, નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ ક્રિમિનલ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી જેમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના વિવિધ ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં રાખીને એ પ્રશ્ન અંગે કે શું ફરિયાદીના પુરાવા / ગેરકાયદેસર પારિતોષિકની માંગણીના પ્રત્યક્ષ કે પ્રાથમિક પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, અધિનિયમની કલમ ૭ અને કલમ ૧૩(૧) (ડી) સાથોસાથ કલમ ૧૩(૨) હેઠળ જાહેર સેવકની અપરાધિતા / દોષનો અનુમાનિત નિષ્કર્ષ કાઢવો ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા અન્ય પુરાવાના આધારે પરવાનગીપાત્ર નથી, તે બાબત મોટી બેંચને રીફર કરવામાં આવી હતી. આમ, માંગણી અંગે ફરિયાદીના પ્રત્યક્ષ પુરાવાની ગેરહાજરી અંગે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા વ્યક્ત કરાયેલા દ્રષ્ટિકોણ موجود છે. એવું જણાય છે કે

(૨૦૧૫) ૧૦ એસસીસી ૧૫૨ માં અહેવાલ થયેલ સત્યનારાયણ મૂર્તિ વિરુદ્ધ ડિસ્ટ્રિક્ટ ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ પોલીસ, આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્યના કેસમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે ફરિયાદીના મૃત્યુને કારણે ગેરકાયદેસર પારિતોષિકની માંગણી અંગેના પ્રત્યક્ષ પુરાવાની ગેરહાજરી ફરિયાદ પક્ષના કેસ માટે ઘાતક બનશે અને આરોપી પાસેથી રકમની વસૂલાત તેની તકસીરવારી તરફ દોરી જશે નહીં. (૧૯૮૨) ૩ એસસીસી ૪૬૬ માં અહેવાલ થયેલ કિશનચંદ મંગલ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય, (૧૯૮૦) ૨ એસસીસી ૩૯૦ માં અહેવાલ થયેલ હજારી લાલ વિરુદ્ધ રાજ્ય (દિલ્લી વહીવટ) અને (૨૦૦૧) ૧ એસસીસી ૬૯૧ માં અહેવાલ થયેલ એમ. નરસિંગા રાવ વિરુદ્ધ આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્યના કેસોમાં, કાં તો ફરિયાદીનું અવસાન થયું હતું અથવા તેઓ ફરી ગયા (હોસ્ટાઈલ થયા) હતા. રેકૉર્ડ પરની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અન્ય પુરાવાના આધારે આરોપી પર તકસીરવારી કરવામાં આવી હતી.

૧૨. હવે, રેકૉર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં લેતા, એ બહાર આવે છે કે આ કેસમાં, ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા હોવા છતાં ફરિયાદીની તપાસ કરવામાં આવી નથી. આવી પરિસ્થિતિમાં, પંચ સાક્ષી અને ટ્રેપિંગ પાર્ટીના અધિકારી તથા તપાસ અધિકારીની તપાસ કરવામાં આવી હતી. જ્યાં સુધી પોલીસ સાક્ષીઓના પુરાવાનો સવાલ છે, તેમના પુરાવા સાંભળેલી વાતો (હિયર સે) પ્રકારના પુરાવા છે. જ્યાં સુધી વસૂલાતનો સવાલ છે, આરોપીના ખિસ્સામાંથી રકમની વસૂલાતની હકીકત પંચ સાક્ષી તેમજ ટ્રેપિંગ અધિકારીના

પુરાવા પરથી યોગ્ય રીતે સાબિત થાય છે. જ્યાં સુધી માંગણી અને સ્વીકારનો સવાલ છે, ફરિયાદ પક્ષનો સમગ્ર કેસ આંક ૨૦ પરના પંચ સાક્ષી ધનજીભાઈ સોમાભાઈના પુરાવા પર આધારિત છે અને તે બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, પંચ સાક્ષી ધનજીભાઈ સોમાભાઈના પુરાવાની કાળજીપૂર્વક ચકાસણી કરવી જરૂરી છે.

૧૩. આંક ૨૦ પરના પંચ સાક્ષી ધનજીભાઈ સોમાભાઈના પુરાવા પરથી બહાર આવે છે કે જ્યાં સુધી અલ્ટ્રા વાયોલેટ લેમ્પ અને એન્થ્રેસીન પાવડરના પ્રયોગનો સવાલ છે, તેમણે ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું છે. તેમણે એવું પણ સોગંદ પર જણાવ્યું છે કે તેમને અને અન્ય નારણભાઈ ગુલાબને એસીબી કચેરી દ્વારા પંચ તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને જ્યારે તેઓ એસીબી ની કચેરીએ પહોંચ્યા ત્યારે ફરિયાદી ત્યાં હાજર હતા અને તે સમયે, ટ્રેપિંગ અધિકારીએ તેમની ફરિયાદી સાથે ઓળખાણ કરાવી હતી અને ત્યારબાદ, ફરિયાદીએ તેમની હાજરીમાં اپنی ફરિયાદ આપી હતી. ત્યારબાદ, તેમણે ફરિયાદ પર પોતાની સહી કરી હતી. તેમણે સોગંદ પર જણાવ્યું કે ફરિયાદીએ રૂ. ૭૦૦/- રજૂ કર્યા હતા. તેમના જણાવ્યા મુજબ, જરૂરી કાર્યવાહી કર્યા પછી, તેઓ બધા પોલીસ જીપમાં ગયા અને અતુલ ગેસ્ટ હાઉસ પહોંચ્યા અને ત્યાંથી, તેઓ અને ફરિયાદી પ્રોવિડન્ટ ફંડની કચેરીએ ગયા. તેમના જણાવ્યા મુજબ, ત્યારબાદ, સીડી મારફતે તેઓ અને ફરિયાદી પ્રોવિડન્ટ ફંડની કચેરીના ઉપરના માળે ગયા જ્યાં ફરિયાદીએ એક અધિકારીને એક ચિઠ્ઠી આપી અને રજિસ્ટરની ચકાસણી કર્યા

પછી, તે અધિકારી દ્વારા ચિઝીમાં કંઈક સુધારો કરવામાં આવ્યો અને તે સમયે, ફરિયાદીએ જણાવ્યું કે તે અધિકારીએ જણાવ્યા મુજબની રકમ તેઓ લાવ્યા છે અને તે સમયે, તે અધિકારીએ તેમને ચાનો કપ પીધા પછી વ્યવહાર પૂર્ણ કરવા જણાવ્યું હતું અને ત્યારબાદ, તેઓ ફરિયાદી સાથે ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર પર આવેલા રેસ્ટોરન્ટમાં ગયા હતા. તેમના જણાવ્યા મુજબ, રેસ્ટોરન્ટમાં પણ ફરિયાદીએ તે અધિકારીને જણાવ્યું હતું કે તેમણે કહ્યા મુજબની રકમ તેઓ લાવ્યા છે અને ત્યારબાદ, ફરિયાદીએ તે રકમ તે માણસને આપી હતી અને તે માણસે તે સ્વીકારી હતી અને ત્યારબાદ, તેમણે તે માણસ, ફરિયાદી અને મુદ્દામાલ ચલણી નોટ પર અલ્ટ્રા વાયોલેટ લેમ્પનો જરૂરી પ્રયોગ કરવામાં આવ્યો હોવાના કથનને સમર્થન આપ્યું હતું. તેમના કથન મુજબ, પંચનામાનો પહેલો ભાગ હોટેલમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ, તેઓ એસીબી કચેરીએ ગયા હતા અને ત્યારબાદ, એસીબી કચેરીમાં બીજું પંચનામું તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૩.૧ ઉલટતપાસ દરમિયાન, તેમણે જણાવ્યું છે કે તેમની પાસે ફરિયાદી સાથે જવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નહોતો અને ફરિયાદીએ તેમની હાજરીમાં એસીબી કચેરી સમક્ષ ફરિયાદ આપી હતી. તેમણે એ સૂચનને નકારી કાઢ્યું હતું કે જ્યારે તેઓ એસીબી ની કચેરીએ પહોંચ્યા ત્યારે ફરિયાદ લખાઈ ચૂકી હતી અને તેમણે માત્ર પોતાની સહી કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે તેમની હાજરીમાં, એસીબી ની કચેરીમાં સ્ટાફના સભ્યોની કોઈ અંગઝડતી લેવામાં આવી ન હતી. તેમના જણાવ્યા મુજબ, જ્યારે તેઓ પ્રોવિડન્ટ ફંડની કચેરીએ પહોંચ્યા ત્યારે

ફરિયાદીએ તે માણસને એક ચિઝી આપી હતી અને તે માણસે ચિઝીમાં વ્યાજની રકમ સુધારી હતી અને તે સમયે, તે અંગે કોઈ વાતચીત થઈ ન હતી. તેમનું એવું કથન છે કે તેઓ એસીબી ની કચેરીમાં માત્ર ૨ થી ૫ મિનિટ જ રોકાયા હતા. તેમણે સ્પીકાર્યું કે હોટેલમાં ધમાલ હતી અને હોટેલમાં ઘણા લોકો આવ-જા કરી રહ્યા હતા. તેમણે જણાવ્યું કે તેમને યાદ નથી કે તેમણે હોટેલમાં કેટલી સહીઓ કરી હતી. જો કે, તેમણે જણાવ્યું હતું કે એસીબી ની કચેરીએ પહોંચ્યા પછી, તેમણે પોતાની સહી કરી હતી અને તે સહી તેના પાંચ દિવસ પછી લેવામાં આવી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે પોલીસ તેમને પૂછતી હતી અને તેઓ તે પ્રશ્નનો જવાબ આપતા હતા અને તેના આધારે પોલીસ પંચનામું લખતી હતી.

૧૩.૨ આ સાક્ષીના પુરાવા પરથી જણાય છે કે, શરૂઆતમાં, આરોપીની ઓળખ તેમના દ્વારા કરવામાં આવી ન હતી અને તેમણે વર્ણવ્યું હતું કે કચેરીમાં માત્ર એક જ વ્યક્તિ હાજર હતી. પરંતુ પુનઃતપાસમાં, ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવ્યું હતું કે અદાલતમાં બેઠેલી વ્યક્તિ તે જ માણસ છે. જો કે, આરોપી વતી કરવામાં આવેલી ઉલટતપાસમાં, તેમણે જણાવ્યું છે કે તેમની જુબાની પહેલાં, તેમણે અદાલતમાં લગભગ ૨-૩ વખત આવવું પડ્યું હતું અને જે વ્યક્તિની ઓળખ તેમના દ્વારા કરવામાં આવી છે તે એસીબી કોન્સ્ટેબલ સાથે અદાલતમાં હાજર છે.

૧૪. પોલીસ સાક્ષીના પુરાવા વાંચતા, એવું જણાય છે કે ટ્રેપિંગ અધિકારીએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે હોટેલમાં ફરિયાદી, પંચ સાક્ષી અને આરોપી સિવાય

અન્ય કોઈ વ્યક્તિઓ નહોતી અને તેઓ હોટેલના ખૂણામાં પડેલી બેંચ પર બેઠા હતા. આ સાક્ષીના જણાવ્યા મુજબ, તેમણે ફરિયાદી અને પંચ સાક્ષીની શું બન્યું તે અંગે પૂછપરછ કરી હતી અને ત્યારબાદ, તેમણે અન્ય કાર્યવાહી કરી હતી અને આખરે આરોપીની અટકાયત કરી હતી. તેમણે આરોપીના એ સૂચનને નકારી કાઢ્યું હતું કે ફરિયાદીનું કામ પૂરું થઈ ગયું હતું અને તેમના કહેવાથી ફરિયાદીએ બળજબરીથી રકમ આરોપીના ખિસ્સામાં મૂકી દીધી હતી. તેમણે સ્વીકાર્યું કે તપાસ દરમિયાન એવું માલૂમ પડ્યું હતું કે ફરિયાદીની ફાઈલ ઘણા અધિકારીઓ પાસેથી પસાર થવાની હતી અને એ પણ બહાર આવે છે કે આરોપી ચેક પર સહી કરવા માટે અધિકૃત ન હતા. તેમણે જણાવ્યું કે આરોપીના સમાન નામ ધરાવતી અન્ય કોઈ વ્યક્તિ હાજર હતી કે કેમ તે હકીકત ચકાસવા તેમણે કોઈ દસ્તાવેજી પુરાવા મેળવ્યા ન હતા.

૧૫. આંક ૩૫ પરના તપાસ અધિકારી – અંબાપ્રતાપસિંહ ચંદ્રવિજયસિંહ જાડેજાના પુરાવાનું અવલોકન કરતા, એ જણાય છે કે તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે શશિકાંત ઠાકોરદાસનું નિવેદન નોંધ્યું હતું જેમાં સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદીની ફાઈલ તારીખ ૧૬.૧૨.૧૯૯૮ ના રોજ પેમેન્ટ સ્કોલ માટે મોકલવામાં આવી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે તેમણે મંજૂરી માટેનો ડ્રાફ્ટ પોતાની વડી કચેરીએ મોકલ્યો હતો અને વડી કચેરીમાંથી કોઈ મંજૂરી મળી ન હતી.

૧૬. રેકૉર્ડ પરના સમગ્ર પુરાવાનું અવલોકન કરતા, એ બહાર આવે છે કે જ્યાં સુધી ફરિયાદીના પુરાવાનો સવાલ છે, ફરિયાદીની ગેરહાજરીમાં, તેની વિગતો

કાનૂની પરિભાષામાં સાબિત થતી નથી. પુરાવા પરથી એ પણ બહાર આવે છે કે ફરિયાદ પક્ષનો સમગ્ર કેસ પંચ સાક્ષીના એકમાત્ર પુરાવા પર આધારિત છે. જો કે, પંચ સાક્ષીના પુરાવા ધ્યાને લેતા, એ બહાર આવે છે કે માંગણીનો ઘટક સંતોષકારક રીતે સાબિત થતો નથી. માંગણીની હકીકત પરોક્ષ પુરાવાથી પણ સાબિત થતી નથી. માત્ર આરોપી પાસેથી રકમની વસૂલાત થઈ હોવાના કારણે જ આરોપી સામે અધિનિયમની કલમ ૨૦ હેઠળ કોઈ અનુમાન કરી શકાય નહીં. કેસની એકંદર હકીકતો અને સંજોગો તથા રેકૉર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં લેતા, એ સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે માંગણીના તમામ જરૂરી ઘટકો સાબિત થતા નથી. એ પણ જણાય છે કે કથિત ગુના માટે આરોપીને દોષિત ઠેરવવા માટે રેકૉર્ડ પરનો પુરાવો પર્યાપ્ત અને સબળ નથી. આ સંજોગોમાં, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલો વલણ શક્ય છે. જેમ કે, આ એક નિર્દોષ છૂટકારા સામેની અપીલ હોવાથી, જો અન્ય દ્રષ્ટિકોણ શક્ય હોય તો પણ, અપીલ અદાલત નિર્દોષ છૂટકારાના હુકમમાં હસ્તક્ષેપ ન કરી શકે.

૧૮. હવે, ટ્રાયલ કોર્ટના ક્ષતિગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમને ધ્યાનમાં લેતા, એવું જણાય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં હકીકતો અને કાયદાની કોઈ ભૂલ કરી નથી અને ક્ષતિગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ આ અદાલતના સ્તરે કોઈ હસ્તક્ષેપને પાત્ર નથી.

૧૯. ઉપરોક્ત કારણોસર, વર્તમાન અપીલ ગુણદોષ વિનાની છે અને તે ફગાવી દેવાને પાત્ર છે. પરિણામે, તે ફગાવી દેવામાં આવે છે. સ્પેશ્યલ (બ્રિજાચાર) કેસ

નં. ૫૧/૨૦૦૨ માં પ્રિસાઈડિંગ ઓફિસર, ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ, વલસાડ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦.૦૬.૨૦૦૫ નો ક્ષતિગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ આથી બહાલ રાખવામાં આવે છે. જામીનખત રદ કરવામાં આવે છે. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી તુરંત જ સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલી આપવી.

(ન્યાયમૂર્તિ એ.પી. ઠાકર)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.